
TRAO ĐỔI

Vấn đề giao thoa trong dịch thuật Pháp-Việt

Đỗ Lan Anh*

*Khoa Ngôn ngữ và Văn hóa Pháp, Trường Đại học Ngoại ngữ, ĐHQGHN,
Phạm Văn Đồng, Cầu Giấy, Hà Nội, Việt Nam*

Nhận bài ngày 28 tháng 12 năm 2015

Chỉnh sửa ngày 18 tháng 02 năm 2016; Chấp nhận đăng ngày 29 tháng 08 năm 2016

Tóm tắt: Khi dịch một văn bản từ ngôn ngữ nguồn sang ngôn ngữ đích luôn luôn có sự tiếp xúc giữa hai ngôn ngữ và vấn đề giao thoa ngôn ngữ là không tránh khỏi. Giao thoa ngôn ngữ là một hiện tượng tiêu cực bắt nguồn từ sự khác biệt giữa hai ngôn ngữ (ngôn ngữ nguồn và ngôn ngữ đích). Hiện tượng giao thoa ngôn ngữ cũng chính là một trong số nhiều nguyên nhân gây ra các lỗi mà người học dịch mắc phải trong quá trình chuyển dịch. Trong khuôn khổ của bài nghiên cứu này, chúng tôi sẽ khảo sát một số lỗi giao thoa mà người học hay mắc phải trong các bài tập dịch từ tiếng Pháp (ngôn ngữ nguồn) sang tiếng Việt (ngôn ngữ đích), từ đó đưa ra các biện pháp khắc phục những lỗi này và giúp người học cải thiện kỹ năng dịch của bản thân.

Từ khóa: Giao thoa, lỗi dịch, ngôn ngữ nguồn, ngôn ngữ đích.

1. Khái niệm giao thoa

Theo Từ điển ngôn ngữ và khoa học (Dictionnaire de linguistique et de sciences du langage) [1: 252] thì giao thoa là một hiện tượng diễn ra khi “*một chủ thể ngôn ngữ sử dụng trong ngôn ngữ A một đặc điểm ngữ âm, hình thái, từ vựng hoặc cú pháp của ngôn ngữ B.*”

Xét ở góc độ tâm lý học, Debyser [2: 34] cho rằng giao thoa là “*hệ quả tiêu cực có thể có từ một thói quen tác động lên một thói quen khác.*”

Xét ở góc độ giáo học pháp, “*giao thoa là một loại lỗi đặc biệt mà học sinh mắc phải khi học một ngoại ngữ, dưới tác động của thói quen*

hay các cấu trúc của tiếng mẹ đẻ” [3: 35]. Nói một cách cụ thể hơn thì theo Castellotti đó là “*hiện tượng mượn hình thức của ngôn ngữ này để diễn đạt sang ngôn ngữ khác.*” [3: 113]

V. Castellotti thấy rằng khái niệm giao thoa (interférence) được sử dụng rộng rãi trong các phân tích đối chiếu ngôn ngữ để chỉ những ảnh hưởng của L1 (tiếng mẹ đẻ) lên L2 (tiếng nước ngoài) và được coi là một hiện tượng mang tính cá nhân và tiêu cực vì theo ông, L1 cản trở việc tiếp cận L2.

Trong lĩnh vực đào tạo dịch thuật, có thể dễ dàng tìm thấy những ví dụ minh họa cho những ảnh hưởng tiêu cực của tiếng mẹ đẻ và của cả thứ tiếng mà các em học khi các em phải chuyển dịch một văn bản từ thứ tiếng đó sang tiếng mẹ đẻ và ngược lại.

---

*ĐT.: 84-988300506

Email: lananh2391984@yahoo.fr

Trong khuôn khổ bài viết này chúng tôi sẽ tiến hành khảo sát những lỗi dịch mà sinh viên năm 4 (11F) mắc phải trong những bài tập dịch từ tiếng Pháp (ngôn ngữ nguồn) sang tiếng Việt (ngôn ngữ đích) trong giáo trình dịch được sử dụng tại Khoa Ngôn ngữ và Văn hóa Pháp để thấy được giao thoa giữa hai ngôn ngữ ảnh hưởng đến quá trình chuyển dịch của người học như thế nào, từ đó đề xuất các giải pháp giúp các em tránh được những lỗi giao thoa trong học dịch.

2. Lỗi dịch

Khi bàn về lỗi, có thể thấy lỗi thường được nghiên cứu trong lĩnh vực giáo học pháp. Trong lĩnh vực dạy và học ngoại ngữ, lỗi đóng một vai trò quan trọng vì lỗi chính là những phản hồi khách quan nhất từ phía người học, qua đó, người dạy biết được các phương pháp và kỹ thuật giảng dạy mà người dạy đã và đang áp dụng hiệu quả đến đâu và cần có những điều chỉnh phù hợp nhằm đáp ứng được những mục tiêu giảng dạy và học tập đề ra.

Liên quan đến lỗi dịch, có rất nhiều học giả đề xuất các lỗi dịch dựa trên các tiêu chí khác nhau. Nord [4] dựa vào các vấn đề dịch thuật để đưa ra các loại lỗi như: lỗi ngữ dụng, lỗi văn hóa, lỗi ngôn ngữ, lỗi ở các văn bản cụ thể. H.Lee-Jahnke [5] lại dựa trên các tiêu chí khác nhau để có được bản dịch chất lượng như: tính chính xác, tính sáng tạo và skopos (mục đích của bản dịch). Gile [6] tập trung vào nguồn gốc gây ra lỗi để phân loại lỗi thành lỗi hiểu văn bản và lỗi diễn đạt. Gile phân tích lỗi dựa trên quá trình dịch thuật mà theo tác giả, đó là một quá trình được chia ra làm ba giai đoạn: hiểu (compréhension), ghi nhớ (mémorisation) và diễn đạt lại (reformulation).

Giao thoa có thể gây ra những lỗi hiểu sai văn bản nguồn do sự khác biệt giữa ngôn ngữ nguồn và ngôn ngữ đích. Bên cạnh đó, còn có những lỗi diễn đạt vụng về do ảnh hưởng của ngôn ngữ nguồn và không làm chủ được ngôn ngữ đích. Trong bài viết này, chúng tôi chỉ đề

cập đến hai loại lỗi mà sinh viên hay mắc phải do giao thoa là lỗi hiểu văn bản và lỗi diễn đạt.

3. Lỗi giao thoa trong dịch thuật Pháp - Việt

3.1. Hiểu văn bản nguồn

Hiểu văn bản nguồn là một giai đoạn quan trọng trong hoạt động dịch thuật. Chính vì vậy, Durieux đã khẳng định rằng “*chỉ có thể diễn đạt lại chính xác và rõ ràng cái mà mình đã hiểu trước đó.*” [7: 15]. Tuy nhiên trong quá trình học dịch, người học gặp rất nhiều trở ngại như thiếu kiến thức ngôn ngữ nguồn (từ vựng, cấu trúc cú pháp, thì, thức...), thiếu kiến thức văn hóa, xã hội, không làm chủ được ngôn ngữ đích, v.v.. Giao thoa là một trong những trở ngại chính đối với người học do sự khác biệt giữa hai ngôn ngữ: ngôn ngữ nguồn và ngôn ngữ đích dẫn đến việc người học mắc lỗi không hiểu văn bản nguồn.

Một trong những giao thoa rõ nét nhất giữa tiếng Pháp và tiếng Việt là vấn đề thì (temps) và thức (mode). Trong tiếng Pháp, thì và thức là những thành tố quan trọng, gắn liền với động từ và đóng vai trò là nòng cốt của câu hay nói theo cách của Tesnière [8] thì đó là cái “nút” của câu. Thì trong tiếng Pháp thường được thể hiện bằng cách biến đổi dạng thức của động từ.

Tuy nhiên ở tiếng Việt, phạm trù về thì vẫn là vấn đề gây nhiều tranh cãi đối với các nhà nghiên cứu tiếng Việt. Theo Nguyễn Minh Thuyết [9], tiếng Việt có 3 thì: hiện tại, quá khứ và tương lai với 3 chỉ tố *đã*, *đang* và *sẽ*. Tuy nhiên trong giao tiếp, người Việt vẫn hay dùng những câu “*Hôm qua em làm gì? - Em đi xem phim với lũ bạn.*” và ta thấy ý nghĩa về thì vẫn được chuyển tải mà không hề có mặt của các từ trên. Chính vì vậy mà trong bài viết “Về ý nghĩa “thì” và “thể” trong tiếng Việt”, Cao Xuân Hạo [10] đã rút ra kết luận “... *tiếng Việt không biểu hiện ý nghĩa thì khi không cần định vị sự việc trong thời gian. Nói một cách khác, tiếng Việt tuyệt nhiên không có thì*”. Nguyễn Đức Dân [11] cũng khẳng định “*Trong tiếng Việt không có thì*”. Như vậy, do phạm trù thì

trong tiếng Việt không được thể hiện bằng một hình thái ngữ pháp của động từ (tiếng Việt là ngôn ngữ không biến hình) nên người học dịch cũng thường không chú ý đến các giá trị về thì trong dịch thuật.

Do đặc điểm khác biệt này mà khi dịch từ tiếng Pháp sang tiếng Việt, người học dịch không chuyển tải được ý định mà tác giả văn bản gốc muốn gửi gắm tới người đọc. Có thể lấy ví dụ sau :

“[...] Trop américain à Washington, trop provocateur face à la justice, trop brutal en banlieue, trop dur avec les squatters de Cachan, il **était** en train de tomber dans le piège de sa propre suractivité. À l’inverse, Ségolène Royal **apparaissait** en exemple de maîtrise, en modèle de sérénité. Elle **s’était débarrassée** de Lionel Jospin sans coup férir. Elle **allait** éliminer sans effort DSK et Laurent Fabius. Sa campagne ? Une » conquête » tranquille. Tel **était** du moins ce qu’il **était** de bon ton de répéter.

Surprise ! Les Français, si on **lit** l’enquête réalisée par la Sofres que nous **publions** aujourd’hui, ne **sont** pas, mais pas du tout, de cet avis. Royal ? Elle **plonge**, malgré les couvertures des magazines. Sarkozy ? Il **progressé** pour le cinquième mois consécutif.”

<http://www.lefigaro.fr>

Trong đoạn trích trên, tác giả bài viết bàn về cuộc tranh cử tổng thống diễn ra ở Pháp năm 2007 giữa hai ứng cử viên là Nicolas Sarkozy và Ségolène Royal. Trong đoạn một, tác giả nói về những gì đã diễn ra trong quá khứ với một loạt động từ được chia ở thì quá khứ tiếp diễn (imparfait) (*était, apparaissait, s’était débarrassée, allait*) còn ở đoạn hai, tác giả lại chia động từ ở hiện tại (*lit, publions, sont, plonge, progressé*). Vậy ý định của tác giả ở đây là gì? Tác giả đang nói đến một sự thay đổi lớn về cách nhìn nhận của người dân Pháp đối với hai ứng cử viên. Nếu trước kia, Ségolène Royal xuất hiện với hình ảnh của một người phụ nữ thanh thân, biểu tượng của một con người làm chủ trong khi đó, Nicolas Sarkozy lại bị chỉ trích là một người quá tàn bạo đối với

vấn đề tội phạm ở ngoại ô, quá cứng rắn đối với vấn đề nhập cư tại Cachan (ngoại ô Paris)..., thì nay, tác giả cho thấy mọi chuyện đã thay đổi, Ségolène Royal đang mất điểm còn Nicolas Sarkozy đang tăng điểm. Tuy nhiên, có đến 58/61 sinh viên khóa 11F dịch hai đoạn trên ở thì hiện tại và chỉ có 3 em dịch ở thì quá khứ. Như vậy, nếu người học dịch không ý thức được giá trị về thì của động từ trong ngôn ngữ nguồn thì việc chuyển dịch sẽ gặp nhiều khó khăn.

Trong tiếng Pháp cấu trúc đi với *si* rất đa dạng và thể hiện nhiều sắc thái nghĩa khác nhau. Nhưng đôi khi, người dịch lại quên mất điều này và chỉ dịch tương đương sang tiếng Việt là “*nếu ...thì*” và vô hình chung đã làm mất đi nghĩa của câu và của cả văn bản. Có thể thấy rõ trong ví dụ sau:

“**Si** la communauté internationale **avait pu** afficher des résultats incontestables en la matière et **si** elle n’**avait** pas, dans le passé, **mis** en avant des priorités successives, critiquées par la suite comme autant de «modes» passagères, le consensus général en faveur de la lutte contre la pauvreté, compte tenu de la gravité du sujet, ne **susciterait** aucune interrogation dans l’opinion publique et les milieux spécialisés de la coopération.”

<http://www.diplomatie.gouv.fr>

Đại đa số sinh viên khóa 11F (98%) không hiểu giá trị của *Si* ở câu này và đưa ra cách dịch rất chung chung là “*nếu...thì*”. Trong khi đó, cấu trúc *Si + phrase au plus que parfait → phrase au conditionnel présent/passé* lại thể hiện sự tiếc nuối hay trách móc. Cho nên, để giữ được ý định của tác giả thì người dịch phải dịch là “*Giá như/Già mà...thì...*”.

3.2. Diễn đạt sang ngôn ngữ đích

Để diễn đạt văn bản của ngôn ngữ nguồn sang ngôn ngữ đích được hiệu quả thì người học dịch phải làm chủ được ngôn ngữ đích. Tuy nhiên, trong quá trình chuyển dịch, người học thường có thói quen mượn luôn cấu trúc cú pháp của ngôn ngữ nguồn để chuyển dịch sang

ngôn ngữ đích và hậu quả là làm cho bản dịch bị “Tây hóa” và khó hiểu đối với người tiếp nhận.

3.2.1. Dịch câu bị động

Dịch câu bị động (phrase passive) là một trong những lỗi diễn đạt phổ biến mà sinh viên mắc phải trong quá trình học dịch. Khi phải dịch một đoạn văn, câu văn bị động từ ngôn ngữ nguồn (tiếng Pháp) sang ngôn ngữ đích (tiếng Việt), người mới học dịch thường có thói quen chuyển mã từ câu tiếng Pháp sang tiếng Việt và thường bị mắc lỗi về diễn đạt.

Ví dụ: “La terre reçoit toute son énergie du soleil. Seule une partie de cette énergie **est absorbée par** la terre et l’atmosphère ; [...]”

<http://www.agrhymet.net>

Khi dịch câu này, đa số sinh viên khóa 11F (95%) đều mượn cấu trúc của tiếng Pháp và đưa ra giải pháp dịch như sau: “*Trái đất thu nhận toàn bộ năng lượng từ mặt trời. Chỉ có một phần năng lượng này được hấp thụ bởi trái đất và khí quyển*”. Tuy nhiên trong giao tiếp, người Việt Nam không hay sử dụng cấu trúc này. Để diễn đạt thể bị động thì người Việt Nam có thói quen sử dụng cấu trúc chủ động, hoặc sử dụng các từ “được, bị” thay cho từ “bởi”. Như vậy, câu trên phải dịch là “*...chỉ có một phần năng lượng này được trái đất và bầu khí quyển hấp thụ*”.

Trong thực tế, Người Pháp rất hay có thói quen sử dụng cấu trúc bị động khi hành văn. Có thể thấy rõ điều này ở ví dụ sau :

“L’apprentissage de la langue étrangère **commencé** à l’école élémentaire **se poursuit** en 6e. La deuxième langue vivante **est** généralement **introduite** en classe de 4e.”

<http://www.education.gouv.fr>

Trong hai câu trên, có đến ba động từ được chia ở thể bị động, đó là “commencé”, “se poursuit” và “est introduite”. Nếu các em sinh viên bắt chước các cấu trúc này và dịch sang tiếng Việt là “được bắt đầu”, “được tiếp tục”, “được đưa vào/giảng dạy” thì bản dịch sẽ không được “thuần việt”. Nhưng nếu các em chuyển dạng thức sang thể chủ động như đề xuất dịch dưới đây thì người tiếp nhận văn bản

sẽ có cảm giác đây không còn là bản dịch máy móc nữa :

“Học sinh bắt đầu học ngoại ngữ từ tiểu học và tiếp tục học khi lên lớp 6. Phần lớn các em sẽ học tiếp một ngoại ngữ 2 khi lên lớp 8.”

Như vậy, có một nét đặc trưng của người Việt Nam so với người Pháp là tần suất sử dụng cấu trúc bị động của người Việt không nhiều. Theo nhận xét của một số nhà ngôn ngữ khi nghiên cứu về tiếng Việt trong đó có Bulteau, tác giả cuốn “*Cours d’Annamite (Langue vietnamienne)*” được Đinh Hồng Vân [12] trích dẫn trong cuốn “*Dạng bị động trong tiếng Pháp và những phương thức biểu đạt tương đương trong tiếng Việt*”, Bulteau nhận xét về cách sử dụng cấu trúc bị động của người Việt như sau: “*Dạng bị động không phổ biến lắm. Bình thường người An-Nam nói ở dạng chủ động. Khi người Pháp nói “Con chuột bị con mèo ăn thịt” thì người An-Nam lại nói “Con mèo ăn thịt con chuột”*” [12: 162] . Như vậy, theo nghiên cứu về cấu trúc bị động của tác giả Đinh Hồng Vân, thói quen sử dụng từ “bởi” của người học dịch và của một số dịch giả xuất phát từ việc “*dịch một cách máy móc câu tiếng Pháp thành câu tiếng Việt mà không hề chú ý tới cách diễn đạt thông thường của tiếng Việt.*” [12: 178].

3.2.2. Dịch cụm danh từ

Để diễn đạt cùng một ý, nếu người Pháp thường có thói quen sử dụng các cụm danh từ (groupe nominal) trong câu thì người Việt Nam lại có thói quen sử dụng các câu có cụm chủ-vị. Người học dịch thường không để ý đến sự khác biệt này và thường dịch luôn những câu danh từ hóa của tiếng Pháp sang tiếng Việt làm cho câu văn trở nên khó hiểu đối với người tiếp nhận bản dịch. Trường hợp dưới đây là một ví dụ :

“Elle plonge malgré les couvertures des magazines...”

<http://www.lefigaro.fr>

Trong câu trên, người học dịch không thể dịch nguyên xi cụm danh từ “*malgré les couvertures des magazines*” sang tiếng Việt là “*mặc dù sự có mặt của bà ở các tạp chí*” vì người Việt Nam không chấp nhận cách diễn đạt

kiểu này. Với cấu trúc này, người dịch phải chuyển sang câu có cụm chủ-vị "...mặc dù hình ảnh của bà xuất hiện nhiều trên các tạp chí...".

Hay trong các cấu trúc câu ở tiếng Pháp, chúng ta thường thấy các trạng từ chỉ thời gian đứng sau động từ :

"Le président nigérian entame **hier lundi, 14 septembre**, une visite officielle de trois jours à Paris."

<http://www.camerpost.com>

Nhưng không vì thế mà người dịch bắt chước y nguyên câu tiếng Pháp để dịch sang tiếng Việt vì khi diễn đạt các câu kiểu này, họ thường có thói quen để các trạng từ chỉ thời gian lên đầu câu.

3.2.3. Dịch đặc ngữ

Dịch các đặc ngữ (idiomatisme) cũng là một trong những trở ngại lớn đối với người học dịch do sự khác biệt giữa hai nền văn hóa của ngôn ngữ nguồn và ngôn ngữ đích.

Theo Fraser (1970), đặc ngữ là "một thành tố hay một chuỗi các thành tố mà quá trình diễn giải nghĩa không thể thực hiện từ việc tách rời các thành tố riêng lẻ được." (trích theo Svensson [13: 19])

Svensson cũng đưa ra một định nghĩa khác về đặc ngữ trong cuốn từ điển tiếng Anh Cobuild Dictionary of Idioms (1995) như sau: "Đặc ngữ là một loại hình đặc biệt của câu. Nó bao gồm một nhóm từ mà khi kết hợp chúng lại với nhau sẽ cho ra một nghĩa khác hoàn toàn với nghĩa của các từ đơn lẻ trong nhóm đó. [...]" [13: 21]

Khi dịch một đặc ngữ này bằng một đặc ngữ khác tương đương về nghĩa là lý tưởng. Làm như vậy thì bản dịch sẽ gần gũi với người tiếp nhận bản dịch hơn. Ví dụ, khi người học dịch phải dịch những thành ngữ như "*Un métier bien appris vaut mieux qu'un gros héritage*" hay "*Quand les poules auront des dents*", người học dịch không nên tự bằng lòng với những cấu trúc dịch từ đối từ như "*Thông thạo một nghề còn quý hơn cả một gia sản lớn*" hay "*Khi những con gà có răng*" mà hãy tìm một giải pháp của ngôn ngữ đích tương đương giúp

chuyển tải ý đồ của tác giả văn bản nguồn như là "*Nhất nghệ tinh, nhất thân vinh*" hay "*Bao giờ trạch để ngọn đũa*".

Tuy nhiên, việc dịch các đặc ngữ tương đương sang ngôn ngữ đích không phải lúc nào cũng dễ dàng do những đặc điểm văn hóa, kinh tế, chính trị...khác nhau cho nên người học dịch phải chuyển tải được nội dung của đặc ngữ gốc sao cho người đọc có thể chấp nhận được. Chính điều này thể hiện được tính linh hoạt của người dịch.

Có thể lấy ví dụ sau:

"Elle s'était débarrassée de Lionel Jospin **sans coup férir**"

<http://www.lefigaro.fr>

Có rất nhiều em sinh viên 11F (45/61) không hiểu cụm "sans coup férir" được đặt trong bối cảnh bà Royal đang bị tác giả chỉ trích là một con người bất chấp tất cả để trở thành ứng cử viên của chiếc ghế tổng thống kể cả là việc loại bỏ cả những người thuộc đảng cánh tả (bà Royal thuộc Đảng cánh tả) và đã dịch thành "không phải gây chiến" "không phải đấu tranh". Những cách dịch này cho thấy người học dịch đã không chú ý sắc thái nghĩa mà tác giả muốn nói tới trong bối cảnh của văn bản và đưa ra đề xuất dịch không phù hợp. Câu này nên dịch sang tiếng Việt là "Bà đã loại bỏ Lionel Jospin một cách dễ dàng/ không mấy khó khăn."

4. Cách khắc phục lỗi giao thoa trong dịch thuật Pháp - Việt

Để hoạt động chuyển dịch từ tiếng Pháp (ngôn ngữ nguồn) sang tiếng Việt (ngôn ngữ đích) hiệu quả, trước hết, người học phải hiểu văn bản nguồn. Một trong những yếu tố gây trở ngại cho hoạt động này chính là sự khác biệt về giá trị của thì và thức giữa hai ngôn ngữ. Như vậy, khi đọc bất kỳ một văn bản nguồn nào, người học phải luôn chú ý tới thì của động từ, thức được sử dụng trong văn bản đó để hiểu được dụng ý mà tác giả văn bản nguồn muốn gửi gắm tới người đọc.

Bên cạnh đó, diễn đạt sang ngôn ngữ đích cũng là một trong những yếu tố quan trọng của hoạt động chuyển dịch, giúp người tiếp nhận văn bản đích hiểu được thông điệp mà tác giả văn bản gốc muốn gửi gắm mà không hề có cảm giác mình đang đọc một bản dịch. Để làm được điều đó thì người học phải ý thức được những nét khác biệt trong cách diễn đạt của hai ngôn ngữ (tiếng Pháp và tiếng Việt) để từ đó, đưa ra các cách chuyển dịch phù hợp sang ngôn ngữ đích: chuyển dịch câu bị động của ngôn ngữ nguồn (tiếng Pháp) sang câu chủ động ở ngôn ngữ đích (tiếng Việt), tìm các đặc ngữ tương đương về nghĩa giữa hai ngôn ngữ và chuyển dịch cụm danh từ, vốn được coi là nét đặc trưng của ngôn ngữ nguồn sang câu có đầy đủ thành phần chủ-vị ở ngôn ngữ đích.

5. Kết luận

Những vấn đề về dịch cấu trúc bị động, thì, thức, thể, dịch đặc ngữ, các cụm danh từ hay các câu có trạng từ thường là nguyên nhân gây ra những lỗi dịch (không hiểu văn bản nguồn và diễn đạt rườm rà, khó hiểu sang ngôn ngữ đích) mà chúng tôi quan sát được trong quá trình dạy dịch cho sinh viên 11F học chuyên ngành dịch - Khoa Ngôn ngữ và Văn hoá Pháp - Trường Đại học Ngoại ngữ - Đại học Quốc gia Hà Nội.

Trong học dịch, vấn đề giao thoa ngôn ngữ là không thể tránh khỏi. Việc ý thức được sự khác biệt giữa hai ngôn ngữ sẽ giúp người học hạn chế những ảnh hưởng tiêu cực của giao thoa ngôn ngữ, qua đó, cải thiện phần nào kỹ năng dịch.

Tài liệu tham khảo

- [1] Dictionnaire de linguistique et des sciences du langage, Larousse (31 janvier 1994) Collection: Trésors du français
- [2] Debyser F., La linguistique contrastive et les interférences, In Langue Française. Vol.8 n1. Apprentissage du Français langue étrangère, 1970.
- [3] Castelloti V., CASTELLOTI, V., La langue maternelle en classe de langue étrangère, CLE international, 2001.
- [4] Nord C., Text Analysis in Translation, Amsterdam/Atlanta: Rodopi, 1991.
- [5] Lee-Jahnke, H., Delisle, J., Cornier, M.C., Terminologie de la traduction,
- [6] Gile, D., Regards sur la recherche en Interprétation de conférence, Presses Universitaires de Lille, Lille 1995.
- [7] Durieux, C., La recherche documentaire en traduction technique: conditions nécessaires et suffisantes, Meta, Vol. 35, n°4, p. 669-675, 1990.
- [8] Tesnière, L., Éléments de syntaxe structurale, Librairie Klincksieck, Paris, 1965.
- [9] Nguyễn Minh Thuyết, Thành phần câu tiếng Việt, Nxb ĐHQG Hà Nội, 1998.
- [10] Cao Xuân Hạo, Về ý nghĩa “thì” và “thể” trong tiếng Việt, Ngôn ngữ, số 5, 1998.
- [11] Nguyễn Đức Dân, Nhận diện thời gian trong tiếng Việt, Ngôn ngữ số 3, 1996.
- [12] Đinh Hồng Vân, Dạng bị động trong tiếng Pháp và những phương thức biểu đạt tương đương trong tiếng Việt, Nxb Đại học Quốc gia Hà Nội, 2010.
- [13] Svensson, M.H., Critères de figement: l'identification des expressions figées en français contemporain, Umeå University, Umeå, 2004.

Language Interference in French-Vietnamese Translation

Do Lan Anh

*Faculty of French Linguistics and Culture, VNU University of Language and International Studies,
Pham Van Dong, Cau Giay, Hanoi, Vietnam*

Abstract: The process of translation can hardly be free of interference, or mutual influence from one language on another. Language interference is a negative phenomenon resulting from differences between the two languages (the source language and the target language). It is also one of the many causes of errors that learners make in their translation. Within the framework of this case study, we will examine some of the interference errors that learners have made when they translate French (the source language) into Vietnamese (the target language). From the survey, we will give some measures to overcome these errors and help them to improve their own translation skills.

Keywords: Interference, translation error, source language, target language.